La vila romana de Torre Llauder

Vista aèria del clos arqueològic de Torre Llauder (foto: s. d'Arqueologia)

Denominació:
vila romana de Torre Llauder

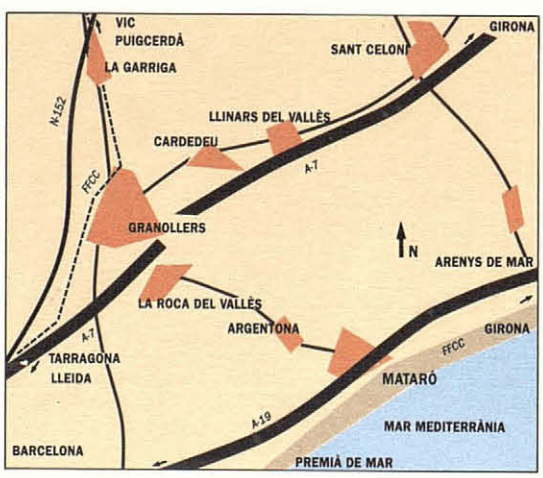
Terme municipal:
Mataró

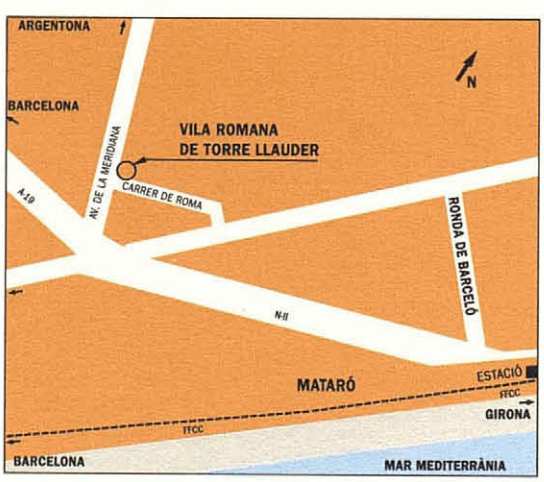
Comarca:
el Maresme

Cronologia:
època romana

Aquesta vila romana és una de les més importants del Maresme i àdhuc de Catalunya. El terreny i gran part del jaciment van ser arrasats durant els rebaixos que es van fer el febrer de 1970 modificant la topografia original, a conseqüència dels quals també es va enderrocar la torre i la masoveria que li donaven nom. Paradoxalment, aquest jaciment havia estat valorat i protegit per un decret del BOE de 1964, pel qual se'l declarava *Monument Històrico-Artístic d'Interès Nacional*.

Les primeres notícies conegudes són de Baltasar Pi, el 1737. Després, encara en el segle XVIII, Fco. de Zamora i A. de Laborde informaven de més troballes i ja a la Renaixença, Víctor Balaguer, Joan de Palau i Josep M. Pellicer i Serra Ràfols van fer estudis exhaustius i de compilació de les restes aparegudes fins aleshores.

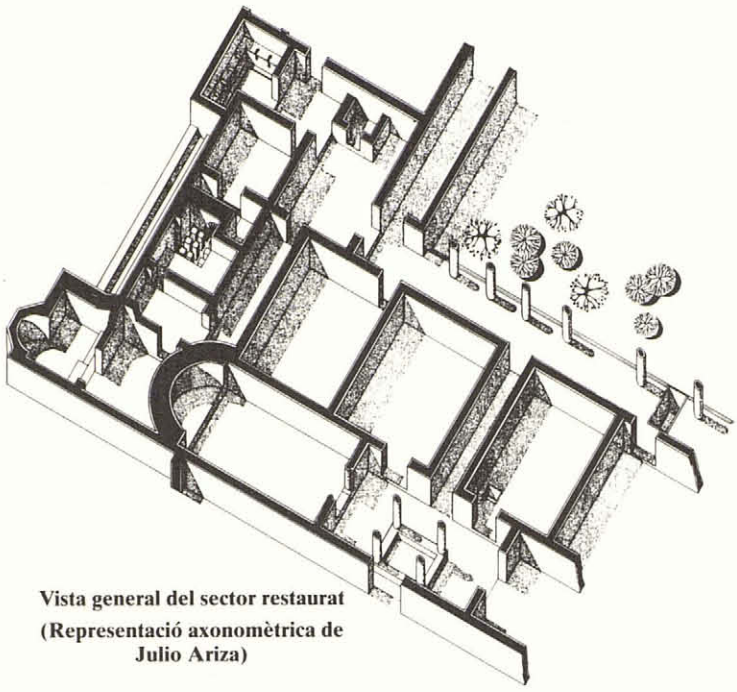

Les recerques metòdiques que s'han portat a terme a la vila no han estat gaire nombroses. Tenim, per una banda, les excavacions de Marià Ribas, de 1961 i 1963 i una de salvament de 1969, i per l'altra, les que des de l'any 1982 intermitentment ha realitzat la Secció Arqueològica del Museu de Mataró. El que restava del jaciment fou protegit per un mur de contenció perimetral finançat pel MOPU, obra de Lluís Gelpí, i l'any 1988 fou condicionat per a les visites, pel Departament de Cultura de la Generalitat i el Museu Comarcal del Maresme.

Les restes avui visibles són producte d'una llarga evolució històrica en què es poden distingir sis fases. Al primer moment fundacional (des de principi del segle I aC) podem atribuir quatre forns d'àmfores de vi que realcen la importància que tingué el conreu de la vinya en la zona del Maresme, el Barcelonès i el Baix Llobregat *(la Laietania)* en l'època romano-republicana. En un segon moment, en època augustiniana (al voltant del canvi d'era), s'inutilitzen aquests forns i de manera més o menys sobtada s'edifica un espai domèstic de qualitat. La vila tenià vuit habitacions a l'entorn d'un distribuidor, des del qual s'anava per un passadís fins al jardí central de la casa, envoltat d'un pòrtic columnat. Aquesta part residencial anava completada per magatzems i dependències, de les quals tan sols es conserven uns banys domèstics i unes letrines.

Al final del segle II o principi del III, la casa s'ennobleix amb pintures a les parets i mosaics als terres, senyal inequívoca de la prosperitat i refinament dels seus propietaris, cosa que dóna peu a interpretar-la com una residència secundària d'alguna família important de la propera ciutat d'*Iluro* (Mataró). L'habitació distribuïdor es transforma en un atri (*atrium*) amb una bassa o *impluvium* central ornamental. Els banys també es reformen i s'amplien amb una nova sala amb calefacció. Aquest és el moment que s'ha intentat visualitzar a la restauració de 1988.

En la quarta fase, a partir del final del segle III i fins al segle VI es va potenciar més el caràcter de centre productor agrícola de la vila i es tranformaren moltes dependències en magatzems o dipòsits que trencaren els paviments de mosaic de segles anteriors. S'hi va afegir algun element constructiu com per exemple una capçalera semicircular en forma d'exedra que va fer pensar a alguns autors en una basílica paleocristiana. En alguns punts es van documentar diversos esquelets caiguts en postures violentes damunt dels paviments, la qual cosa indica un final violent dels ocupants. Un cop abandonada la vila, amb el temps les seves parets anaren enderrocant-se i cobrint-se de terra. A l'Edat Mitjana el lloc fou conreat i s'hi obriren fosses, que afectaren les edificacions subjacents. Això no fou suficient per a esborrar de la memòria popular la situació d'aquestes restes antigues, tradició que recolliren els erudits del segle XVIII, com ja s'ha esmentat.

Vista general del sector restaurat (Representació axonomètrica de Julio Ariza)

Vista general de les restes conservades de la vila (f. Antoni Canal)

BIBLIOGRAFIA

Prevosti, M. i Clariana, F.:
Guies de jaciments arqueològics. Torre Llauder, Mataró. Vila Romana. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura-Museu Comarcal del Maresme, Barcelona, 1988.

Ribas, Marià:
"La Villa Romana de Torre Llauder de Mataró", *Excavaciones Arqueológicas en España*, núm. 47, Ministerio de Cultura, Madrid, 1963.

Ribas, Marià:
"La Villa de la Torre Llauder de Mataró" *Noticiario Arqueológico Hispánico*, núm 1, Ministerio de Cultura, Madrid, 1972.